

az abban résztvevő mindegyik társaság közgyűlése 1929. évi január hó 1. előtt határozta el.

A cséplőgéptulajdonosok általános forgalmi adóalapjának megállapítása tárgyában a pénzügyminiszter az 1928. évi 68.295. számú rendeletében (közvetéteget a Budapesti Közlöny 1928 június 21-én megjelent 140. számában) az eddigi intézkedések hatályon kívül helyezésével elrendelte, hogy a cséplőgéptulajdonosok általános forgalmi adóalapját a jövőben kizárólag a gépkereset alapján kell megállapítani és az adóalap kiszámításánál a cséplőgépnél alkalmazott munkásoknak a cséplető gazda által kifizetett járandóság nem veendő számításba. A cséplőgéptulajdonosok a cséplés megkezdése előtt mázsakönyvükben kötelesek azt is feltüntetni, hogy hány százalékkért váltatták a cséplést és a beirt adat helyességét a cséplető gazda aláírásával igazolni tartozik.

Gazdasági szemle.

Exportfejlesztés és mezőgazdaság. Kétségtelen, hogy az utóbbi idők vitái a külkereskedelmi mérleg növekvő passzivitása és az export fejlesztése körül igen sokban tisztázták a helyzetet és feltártak sok lényeges pontot, ahol az exporttámogatás valamelyik formáját érvényesíteni kell. Ámbátor a vita központjában a külkereskedelem legerősebb oszlopa, a mezőgazdaság állott, két kérdés még sem részesült eddig abban a figyelemben, melyet fontosságánál fogva megérdemelt volna. Mindeddig a mezőgazdasági export fejlesztését és behatását a külkereskedelmi mérleg alakulására kizárólag kereskedelmi szempontból nézték, a magyar gabona régi és új piacairól, az értékesítés lebonyolításáról, a termékek szállításáról esett szó, — ezenkívül, már ritkábban, az értékesítés fiacirozásáról, a mezőgazdasági hitel kérdéséről lehetett hallani, a magyar mezőgazdaság *termelési* kérdéseit, a termelés tárgyának és a termékek minőségének exportalakító hatását mindeddig meglehetősen elhanyagolták.

Pedig tisztában kell lennünk avval, hogy az esetleg elégtelen mezőgazdasági export csak részben irható a kedvezőtlen vám- és tarifapolitikai viszonyok terhére, hogy a mezőgazdasági hitel kérdése egymagában távolról sem szolgáltat elegendő indokolást és hogy a magyar agrártermékek kereskedelme már csak a legkisebb mértékben felelős az export visszamaradásáért. *A kivétel kérdése magánál a termelésnél indul meg s így az exportfejlesztésnek is a termelésnél kell kezdődnie.*

A „magyar buza“ fogalma nagy népszerűségnek örvend külföldön is. Azonban elsiklott eddig a diszkusszió azon kérdés felett, *van-e egyáltalán „magyar buza“*, mint egységes fogalom, vannak-e egyáltalán egységes magyar buzatípusok, sőt továbbmenve, megtaláljuk-e ezen egységes típusokat a mezőgazdasági termelés többi cikkeinél? Erre a kérdésre taga-

dóan kell válaszolni. Bármennyire is iparkodik a kereskedelem a kezébe kerülő árukat valamelyest egységes csoportokba osztani, — tiszai, felsőtiszai, fehérmegyei, dunántuli, pest-vidéki buza szerepel ugyan a tőzsde jegyzésében, — de a tiszaföldvári buza más mint a békési vagy csongrádi, pedig mindhárman a tiszai buza kategóriájába tartoznak, a „felsőtiszai“ buza más Berettyóújfalun, mint pl. Vámospércsen és ugyanezeket a végtelenségig menő különbségeket látjuk a többi osztályokban is. Nincsenek egységes típusok a magyar gabonában, mint pl. Kanadában s az osztályozás inkább ösztönös, érzés szerinti és ezért megbízhatatlan.

Szinte felesleges hangsúlyozni, hogy ez mily hátrányt jelent az értékesítés, a külkereskedelem szempontjából. Hiányzik egyrészt a homogén nagy tömegek átitó ereje, másrészt az értékesítés lebonyolítása, a pillanatnyilag mutatkozó lehetőségek gyors kihasználása is nehézkessé és szinte lehetetlenné válik. Elég, ha emlékeztetbe idézzük, mit jelent például a külfölddel való kereskedésben a megbízható típusminták hiánya. *Ezen egységes minőségeknek vetőmagakciókkal és a hozzátartozó megfelelő intézkedésekkel való megteremtése volna nézetünk szerint a mezőgazdasági exportfejlesztés első és tán legfontosabb feladata.* Megállani azonban itten sem szabad. Nem közömbös ezeknek az egységes típusoknak a minősége sem.

Ma mikor termelőterületünk a háboru előttihez képest annyira megcsappant, életbevágóan fontos, hogy a termékek minőségével pótoljuk azt, amit mennyiségben nélkülöznünk kell. *Az exportfejlesztés második feladata volna azon tényezőket megvilágítani, amelyek ezt a minőséget befolyásolják* és eredményezik. Ezek egyike, a mezőgazdasági termelés methodikája és az aival rokon területek állandóan művelt és magas fokan álló tudomány körébe tartoznak. Kevésbé ismertek már a minőség fizikai előfeltételei, mint pl. a földminőség hatása, klimatikus viszonyok befolyása a termékek minőségére és legkevesebbé ismert, bármily paradoxan is hangzik, a termék maga. Az agrochemiának a föld termékeivel foglalkozó ága és vele együtt a tápszerchemia ma még igen nagy megoldatlan kérdéskomplexumokkal áll szemben, — elég, ha itt csak a sikértartalom sokat vitatott és tisztázatlan problémájára utalunk, — és amíg ezek megoldatlanok, bizonyos mértékben minden tudás és igyekezet ellenére a termelés is bizonytalan tapogatódzás fog maradni. Az ilyirányu kutatások támogatása volna szerintünk a mezőgazdasági exportfejlesztés második igen fontos feladata. Nekünk a magyar buza kétszeresen kényerünk, tudnunk kell, mi az, ami kényérre teszi. Épp ezért csak üdvözölni lehet, ha most az állam lisztvizsgáló intézetet szándékszik létesíteni, de ennél is fontosabb és kívánatosabb, hogy ezen túlmenve, akár állami, akár magánaton egy gabonavizsgáló és minősítő intézmény létesülne, mely a fentvázolt kérdésekkel foglalkozna. Mindazok az intézkedések, melyeket a mezőgazdasági export és evvel teljes magyar export fejlesztésének érdekében hoztak vagy hozni szándékoznak, mint a tarifapolitikai, vám- és hitelpolitikai kérdések megoldása, csak félsikert eredményezhetnek,

míg a kivitefejlesztés szolgálatába nem áll a legfontosabb tényező maga, a céltudatos és nagyvonalu termelés.

z. b.

Pénzügyi joggyakorlat.

Ellentétes munkásbiztosító bírósági joggyakorlat az üzemutódlás kérdésében. A betegségi és balesetek kötelező biztosításáról szóló törvény értelmében a biztosítási járulékokért, pótjárulékokért a munkaadót a törvény alapján az Intézet javára terhelő megtérítésekért az üzemutódok az eredeti munkaadóval egyetemlegesen felelősek. Az üzemutódlást az üzemek az eredeti adós üzemével való azonossága esetében a szerzés jogcímére tekintet nélkül meg kell állapítani.

Az üzemutódlásra vonatkozó törvényhelyet az Intézet és eddig a bíróság is a legszorosabban értelmezte.¹⁾ Az üzemutódlást átruházás nélkül is megállapította, ha ugyanazon a helyen ugyanazt az üzletet folytatják. A bíróság értelmezése szerint ugyanis a törvény az üzemmél összekötött biztosításnak járulékkerheit az üzemmél kapcsolatos dologi tehernek kívánja tekinteni. A gyakorlat az iparág és a hely azonossága esetében az üzemnek a régi üzemmél való azonosságát mindenkor megállapította. E gyakorlat szerint az üzemutódi felelősség megállapításához nem szükséges üzemátruházás, hanem csupán üzemazonosság. Ez pedig fennforog, ha valaki ugyanazon a helyen, ugyanazt az üzletet gyakorolja akkor is, ha, az üzemutódnak üzemelődjéhez egyébként semmi köze nincsen és ha időközben az illető üzlethelyiség üresen állott is.

Ezzel a kiforrott gyakorlattal teljesen ellentétes ítéletet hozott újabban a munkásbiztosítási felsőbíróság M. B. F. B. II. 780/6—1927. szám alatt és ebben az ítéletben azt mondta ki, hogy a munkásbiztosítási köztartozások tekintetében az üzemutódra hárítható egyetemleges felelősséget csak az üzem azonosságának feltétele alatt lehet megállapítani. Az üzem azonossága azonban ugyanazon üzemek folytatólagos fennállását, valamint azt feltételezi, hogy az üzemelőd üzlete az üzemutódra átruházassék. Ha ugyanabban az üzleti helyiségben az előző üzem megszűnése után jogutódlás nélkül hasonló üzem nyílik meg, annak tulajdonosa nem üzemutód.

¹⁾ Lásd szerzőnek a Polgári Jog 1928. évi 5—6. számában közölt cikkét.